

"Istarska Rijec"

ISTARSKA RIJEĆ

Glasilo stoji 8 lira

za svaki centimeter visine u širini jednog stupca. Za višekratno uvrštenje daje se znatan popust. U malom oglašniku svaka rijec 40 cent. Dopolat se šalju nedjeljima, a novcu upravi. Nepravilnosti se pisma ne primaju, a rukopisi se ne vraćaju.

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

"Stogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". — Narodna poslovica.

FRANCESCO CRISPI

Prošlog petka, dne 21. o. mj. objavljeno je u Palermu jedna značajna i veličanstvena. Toga je dana u prisustvu kralja Viktora Emanuela nova Italija bila počast "zadnjemu velikanu talijanskog Preporoda" i prvom predsjedniku talijanske veltine Francesco Crispiju. Na njegovom grobu, koji bio gotovo zaboravljen, fašistička je bila tom proslavom uzvisila njegovu ličnost, izrazivši mu u ime naroda posmrtnu zahvalnost na njegovim velikim djelima za dobro naroda i domovine.

Ličnost Crispija može dostojno da se pomeni uz ličnost tvorca talijanskog jedinstva Cavoura, te uz ličnost vodje ove Italije Benita Mussolinija.

Njihova su djela po veličini i po zaslugi jednako velika i ako oni svazna se predstavljaju posebnu historijsku fazu u životu Italije. Cavour je jedinio Italiju, Crispi je ujedinjenu Italiju vodio kroz velike teškoće do lične, stvorio je bio u svoje vrijeme Italije državu, koja je zahtijevala slobodno, Mussolini je pak fašizmom obnovio Italiju, koja je zadnjeg decembra zaboravivši Crispija i njegove ideje bila zaplavila nekim stalno opasnim damama. Stvoriti (Cavour) je jednako liko djelo kao i povesti, odgojiti i živiti (Crispi), kao i spasiti od gotove opasnosti (Mussolini).

Francesco Crispi se je rodio u Riberi u Siciliji 4. oktobra 1819., a umro je 21. u Palermu. Živio je u stoljeću, koje je bilo odsudno za razvitak Italije. Po zanimanju je bio odvjetnik, pa u neko vrijeme i radio kao odvjetnik u Napulju. No, on je u sebi osjećao da drugi viši poziv. Pokreti, revolucije i narodni ustanci, bili su u prvoj polovici 19. stoljeća u onda još neujedinjenoj Italiji tako česti, a bila im je namjena svrha: jedinstvo Italije od Sicilije do Alpa. Na Crispije je sve to nacionalno buđenje silno utjecalo, pa se sav podao u službu pokreta i revolucije za ujedinjenje domovine.

Učestvovao je u svim pokretima, pa i kodjer i u historijskom palermskom ustanku 1848. g. Svrha je tom ustanku bila ujedinjenje Sicilije s ostalom Italijom. No, taj je ustanak bio ugušen, Crispi je onda morao bježati u Pjemont. Odatle je radi svog revolucionarnog narodnog rada bio istjeran, pa je živio neko vrijeme u Engleskoj. Kada se je vratio u Italiju spremio je i organizirao s Garibaldijem 1859. g. veliki historijski pohod na Siciliju, tako zvanu "Spedizione dei Mille".

No, to nisu njegova glavna djela. To je u tom razdoblju učinio može se reći kao neki izraz njegovih mladih snaga, kao neka škola za izgradnju njegove ličnosti i priprema za smisleno djelo budućeg velikog državnika. Kada se je Italija konačno ujedinila, tada se je revolucije stišale, Crispi se odao na svoj pravi posao. Izabran je za članom novog parlamenta, a time započeo da igra vidnu ulogu u politici Italije. Dostojno je bio izabran u Italiju, pa je kao ministar unutarnjih poslova čvrstom rukom poveo unutarnji život još nesredjene Italije k boljoj budućnosti. 1887. postao je ministrom vanjskih poslova, a preuzeo je i dužnost ministra za vanjske poslove, pa je Italiju, koju je unutar granica već politički bio uređio, svojom visokom politikom znao vrlo dobro da vodi i prikaže svjetskom svijetu, susjednim i dalekim narodima, koje do Crispija nisu nikada u Italiju gledale s mnogo zanimanja, jer oni nisu ni podavale važnosti. To bi njegove dvije najveće zasluge: obnovio je Italiju unutra i podigao je Italiju prestizj prama vani. Zato je on i veliki.

God. 1891. je Crispi morao predati Parlamentu njegovu financijsku politiku odobravao, pa je njegova vlada bila srušena, ali ne za dugo. God. 1893. on dobiva opet vladu u ruke. Imao je još jednu veliku zaslugu: da provede u djelo: htio je Italiju povesti na osvajanje kolonija u

Africi, jer je smatrao, da su kolonije jedno dobro riješenje pitanja talijanske ekspanzije, koja se je već onda nametala na dnevni red državne politike. No, kad se je dao na ostvarenje te ideje, poslaviši g. 1896. u Afriku jednu ekspediciju, koja je kod Ade u Abesiniji bila poražena, slomljena je njegova kolonijalna politika, a može se reći i sva njegova politika uopće.

Od toga je doba raslo u državi sve veće nerazpoloženje prema Crispiju. Njegovi neprijatelji, sve su se više množili. Radili su otvoreno protiv njega i protiv države, jer nisu bili zadovoljni s monarhijom, zadojeni svim mogućim idejama, koje je Crispi pobijao. Osebitu su ono vrijeme bili u Italiji jako republikanci, koje je vodio Mazzini. I oni su bili protivni Crispiju. Mazzini je predbacivao Crispiju njegov monarhizam, našto mu je Crispi jedunput odgovorio: "Monarhija nas je ujedinila, a republika bi nas opet razjedinila".

Može se reći da se je on stalan i čvrst s tom idejom i s idejom o unutarnjoj i vanjskoj veličini Italije, što ondašnji razarujući elementi i protivnici njegovi nisu shvaćali, morao i povuci iz po-

litičkog života Italije, pa je sve do svoje smrti živio gotovo zaboravljen od talijanskog naroda, bez narodne zahvalnosti za sve ono što je velika stvorio.

Od Ade do danas prošlo je već 30 godina. Crispi se u tišini umro, a po njegovoj smrti njegov je grob u Palermu ostao takodjer u tišini. Njegova velika djela nije generacija, koja je došla odmah iza njega, shvatila i prema zaslugi cijenila. Tako je bilo do Fašizma. Fašizam je u Italiji u stvari probudio Crispijevu ideologiju, uzdignuvši time iznad svih političkih talijanskih strazica i nesredjenosti Crispijevu sjajnu figuru.

Proslava, koja je pred par dana obavljena u Italiji ima zato veliko značenje. Prigodom te proslave pisao je jedan talijanski list između ostaloga: "Italija je danas obnovljena u duhu velikog rimskog imperija. Neumrla duša apostola Preporoda iz dna kripte Sv. Franje u Palermu, gdje je sahranjen njegov pepeo, u ovaj je čas radona i osvjetljena vizijom Italije, koju je on želio: Italije velike, silne i poštovane, Italije, koja se sve više afirmira i postaje dostojna Njega".

Peta obljetnica „Mare di Roma“

Bilanca pete godine fašističkog režima

Sutra dne 28. o. mj. navršava se točno pet godina od kako je Mussolini poveo "Mare di Roma" ili Pohod na Rim. Toga je dana pred pet godina fašizam izvršio jedan historijski i odvažan gest, preuzevši u svoje ruke vladu i sudbinu sjeverne Italije, koja je pod labavim i beskrvnim režimima proživljavala vrlo kritične momente, opsjednuta dubom internacionalizma, boljševizma, liberalizma, demokratizma itd. Italija je iza rata do Pohoda na Rim, jednom riječju, bila u stalnom propadanju u svakom pogledu: u nacionalnom, finacijalnom, gospodarskom i međunarodnom. To je zlo u najgorem momentu spriječeno akcijom on. Mussolinija, koji od 28. oktobra 1922. vodio Italiju k boljim i svjetlijim čeljvima, svojom čvrstom rukom, eto već pet godina.

Kroz tih pet godina fašizam je od politički silno rastrojeno i slabe Italije, pretiči destruktivizmom svih vrsti, stvorio žete destruktivizmom svih vrsti, stvorio jednu sasnu drugu Italiju, izgradivši iz temelja jednu novu i čvrstu državu, u kojoj vlada samo jedna redom: fašizam, koja je uređena samo jednom redom: fašizmom. Poslije velikih žrtava, fašizam mnog, ali vrlo uspješnog tvrdva, fašizam, koja se danas, da pokaze svijetu Italiju, koja ni malo ne naliči na Italiju od 1919. godine. Novu, preporodjenu Italiju.

Kroz pet godina rada svake pojedine godine je radio. Bilanca rada svake pojedine godine fašističkog režima od 1922. ovamo, uvijek je aktivna. Svake obljetnice Polovine je aktivna. Pri stupanju u novu godinu da na Rim, pri stupanju je narodu na rasu-fašističke ere, režim daje narodu na rasu-fašizam, kao nekakvu službeno glasilo fašisti-petoj godini "Foglio d'ordine" pred nekakve stranke donijeto jedan opširan i precizan izvještaj. Po tom izvještaju, iz kojega se jasno vidi aktivna V. godine fašizma, važnije i zanimivije podatke o radu i uspjesima pojedinih organa režima.

Što je u petoj godini učinila fašistička vlada?

Ministarstvo unutarnjih poslova. — U petoj je godini režima ministarstvo unutarnjih poslova reorganiziralo neke potarnih poslova reorganizirane u 17 pokrajina. Ustanovljeno je novih 17 pokrajina. Reorganizirane su općine. Ukinuto je 188 malih općina. Reformiran je zakon o javne sigurnosti. Uveden je novi zakon o zaštiti države.

Ministarstvo vanjskih poslova. — Protokoliran je i upotrijebljen talijansko-egiptijski ugovor od 1925. Sklopljena je s Grčkom konvencija o navigaciji i trgovini. Sklopljen je s Albanijom tiranski ugovor o prijateljstvu i sigurnosti. Potpisan je ugovor o arbitraži s Njemačkom. Sklopljen je trgovačka konvencija s republikom Haiti. Između Italije i republike Čile sklopljen je ugovor za mirno i prijateljsko rješavanje sporova. S Ugarskom je sklopljen ugovor o prijateljstvu, sigurnosti i ljen ugovor o zračnom prometu, sigurnosti i trgovini. Osim toga sklopljena je s Ugarskom i konvencija o zračnom prometu. Konvencija o zračnom prometu sklopljena je s Španjolskom. S Litvanskom je publikom sklopljen je ugovor o mirnom rješavanju svih međusobnih sporova.

S Litvom je sklopljen i protokoliran takodjer i trgovački ugovor.

Ministarstvo javnih radova. — Među najzanimljivije radove ovoga ministarstva u petoj godini može se ubrojiti izgradnja direktne željeznice Rim — Napulj. Osim toga nastavljeni su u ovoj godini radovi oko već prije započetih devet novih željeznčkih linija u raznim krajevima Italije. — U petoj godini vlada je utrošila oko 50 milijuna lira za izgradnju novih kuća u muškim krajevima, koji su od potresa mnogo oštećeni. Započeti su radovi oko izgradnje ogromne Palače Pravde. U pokrajini Reggio Calabria započete su gradnje državnih pučkih stanova za 180 milijuna lira. Potpunje je obnovljen grad Palmi. Ministarstvo je tako utrošilo 54 milijuna lira. U gradu Reggio Calabria vrše se gradnje ekonomskih stanova na državne troškove. — Znati su i radovi, koje vlada provadja oko izgradnje cesta. Mnogo se radi na glavnim cestama u Pjemontu, Calabriji i Siciliji. Po raznim pokrajinama vlada gradi i popravlja manje, lokalne ceste. Završen je rad na automobilskoj cesti Milano-Bergamo. — U ovoj su godini bili u punom jeku radovi za sistemaciju raznih veeh luka. Sklopljena je konvencija s općinom Civitavecchia te s pokrajinskom upravom u Raveni za sistemaciju luke Civitavecchia i kanala Corsini. Odobren je program za obnovu industrijalne luke Venecije. — Danu su koncesije za bonifikaciju ili isušivanje zemljoništa na površini od 450 hiljada hektara. Na jugu je sagrađeno više novih sela u krajevima, koji nisu bili dovoljno obradiviji zbog nenapućenosti, i to u Sardiniji, Siciliji i Basilicatu. Mnoga su sela mnogo učinila. — U ovoj je godini vlada državi. Kancem 4. godine Italija je imala električnu centrala za 4 milijuna konjskih sila. U ovoj godini je elektrifikacija pojačana za 200 tisuća konjskih sila. Ustanovljeno je naime više novih centrala a mnoge već postojeće, pojačane su. Osim toga dala je vlada ove godine mnogo koncesija za produkciju od novih 400 hiljada konjskih sila. — U petoj godini izdala je vlada više koncesija za iskorištanje vode u svrhu navodnjavanja oko 30.000 hektara zemlje. — U petoj se je godini radilo mnogo i na izgradnji vodovoda. Narocito su važni radovi oko velikog vodovoda u Pughiamu. Snabdjevene su osim toga vodovodom 23 općine u raznim pokrajinama. U pokrajini Basilicatu provode se radovi za dva velika vodovoda, a isto tako u Sardiniji gradi vlada više vodovoda, što sasna na svoje troškove, što opet pomažući općine. — Raznim je pokrajinama u petoj godini vlada dala preko 21 milijun lira za školske zgrade, za vodovode i zdravstvene općinske ustanove.

Ministarstvo korporacije. — Između najvažnijih radova ovoga ministarstva je svakako "Carta del lavoro" ili Ustav Rada, koji je primljen 21. aprila 1927. Iz radjen je pravilnik za namještanje bankovnih namještenika. Izgrađeno je osim toga mnogo drugih sankcija, kolektivnih ugovora rada, određeno je mnogo sindakalnih disciplina, koje se odnose na

odnošaje radnika i poslodavaca u svoj državi oćenito ili u pojedinih pokrajinama. Uredjeno je da se radničke plaće snize u razmjernu s revalutacijom lire itd.

Ministarstvo kolonija. — Izradjene su nove norme za upravljanje kolonija u Libiji. Ukinuti su parlament. Ustanovljena su Vlada i vijeća i Generalna Konzulata. Učvrstila se je finacijalna autonomija (samostojnost) kolonija. To je sve uređeno voljom fašističke vlade, radi boljeg upravljanja. — U Libiji se mnogo radi oko eksploatacije zemlje, pa su tako dobili koloni i ove godine oko 140 tisuća hektari neobrađene zemlje na obrađivanje. U Tripolitaciji gradi vlada mnogo cesta. Tripolitacija ima već sada 3000 km dobrih cesta. U Cirenaici grade se takodjer ceste. U ovoj je godini završena jedna cesta od 108 km, a započeto su dvije nove (120 i 90 km). — U Tripolitaciji je započeo rad oko prve željeznice Asizia-Gebel. U Cirenaici svečano će biti predana prometna jedna željeznička linija (108 km). Svečano će se obaviti na dan ovogodišnje obiljetnice Pohoda na Rim. U petoj godini predana je prometu i linija Bengasi-Soluch (60 km). Izrađuje se projekt za željeznicu Barce-Derna (210 km). — Isto tako mnogo je raznih radova u petoj godini obavljeno i u pokrajinama Eritreji i Somaliji. Obnovljuje se sasna grad Massana. Izgrađeno je 40 novih zgrada. Provedene su važne radnje za navodnjavanje suhih krajeva, te se je time omogućilo, da tamošnji koloni mogu na 3000 hektara zemlje sijati žito i pamuk. Svršene su radnje oko jedne željeznice linije, a druga se linija dovršava. — U Somaliji su čete okupirale sultanate Obbia i Migiurtina, te teritorij Nogat. Za tu okupaciju vodila se je još od 1925. s urođjelicima uz velike poteškoće borba, koja je svršila s uspjehom. — I u Somaliji se zemlja poljodjeljno eksploatise, pa je u petoj godini razdijeljeno 18.000 hektara na 70 kolonija. — Tamo se grade nove ceste, pa je do sada vlada izgradila već 6380 km vrlo dobrih cesta. Dana je u promet jedna željeznička linija, a jedan ogranak te linije biti će doskora završen.

Ministarstvo prosvjete. — To je ministarstvo u 5. godini u Rimu ustanovilo "Istituto Nazionale di Assistenza magistrale". U konviktulu tolimskom uzelo je na bezplatno uzdržavanje 60 učenika. Odredilo je 20 besplatnih mjesta u konvikturijumu u Dragi. Favorizira razvitak školskih blagajna, koje imaju ukupno imanje od 16 milijuna. Daje 2 milijuna za fiziku i kemiju na univerzama. U Genovi se grade nove zgrade za kliniku i znanstvene zavode. U Paviji se sprema gradnja poliklinike, koja će stajati 18 mil. lira. Za milansku kliniku određeno je novo sjedište. U Rimu su u punom jeku radovi oko poliklinike, te oko restauracije sveučilišne zgrade. U Napulju je svečano otvoren novi veiki zavod i klinika za dječje bolesti. — U Casola Valensio ustanovljena je "Casa di Orfani", koja će biti neki muzej u kojemu će se sakupiti svi radovi i sve što se odnosi na život Alfredda Orfanije, velikog talijanskog nacionalnog radenika. — To ministarstvo je u V. godini vodilo radove oko iskopavanja starina na Ercolano i na otoku Capri. U Albaniju je poslana jedna arheološka misija, pa su tamo već započeli radovi oko iskopavanja starina. Isto tako nastavljaju se već prije započeta iskopavanja na Kreti. — Ministarstvo je pomoglo talijanske slikare, koji su izlagali na jednoj velikoj izložbi u Americi. Isto tako pomoglo je i talijansku izložbu muzike u Frankfurtu, te razne izložbe u Rimu, Madridu, Parizu i Hamburgu.

Predsjedništvo ministarskog savjeta. — U petoj godini uredilo je predsjedništvo ministarskog savjeta organizaciju "Dopolavoro". Konstituiralo je i uredilo Organizaciju "Ballila". Favoriziralo je Nacionalni fašistički inštitut za kulturu. Dalo je dispozicije za djelovanje "Italike". Discipliniralo je uporabu liktorskog znaka. Odredilo je disciplinarne dispozicije za izložbe i zajmove. Uredilo je talijanski Crveni Križ. Dalo je dispozicije za djelovanje Lege navale. Dalo je dispozicije, kojima se favoriziraju građani, koji u inozemstvu za narodnu stvar umru ili bivaju ranjeni, te dispozicije za uzajanje liktorskih šuma i za ustanavljanje liktorskih športnih igrališta. Izradilo je pravila, koja se odnose na naslijeđe talijanskog plemtva. Isto tako izradilo je predsjedništvo i pravila o zaposlenju bivših ratnika. Odredilo je zemljišta ustanovi "Opera nazionale per i Combattenti". **Ministarstvo aeronautike.** — Provedena je nova organizacija, kojom se aeronautika stalno usposobljava za zračni rat. Ostvaren je projekt, koji se odnosi na aeronautičku rezervu te na aeronautičku predvojnu naobrazbu. Organiziran je velik

ZAVOD Dra. BONCINA-FINETTI
Trat - Via Fabio Filzi 23
Primanja: od 10 do 12 i od 15 do 17

Radikalno liječenje: SIATIKE (BEDROBOLJE). Liječenje traje samo 3 dana. - Uspjeh zajamčen.
Bolesti mišića na prsima i u bokovima.

Franina i Jurina

Fr. Ma ga je kus!
Jur.: Borme je.
Fr.: Ja mislim, da ima preko dvesto stranac.
Jur.: Nisam ih brojil.
Fr.: Ja ne znam, ki nam je ono jedanput dal na misal, ča smo sve nūtre napisali.
Jur.: Sami smo se zamislili. Neč ovako, neč onako. Imamo trebada i mi nekoga zlojeđa va torbe.
Fr.: Ja ne govorim, da nimamo, ja samo dem... Znaš, ča mi jčera rekao Jović s pod «Malina»? Govori, da je celu noć držal trbuh od silnega smeħa, zač da mu nisu nikako mogle za glavi one špasne smeħice, keħ ima nūtre već, nego ja i ti vlašni na glave.
Jur.: Ima nūtre i drugačejeh stvari, ke nisu za smeħ nego za mislet.
Fr.: Ima, brate, i kakoveħ! I da ti pravo reħem, ja ne bim znal povedet, ča je va onoj našoj knjige najlepše i ča mi se j' najviše dopalo. Kad sam pročital one neke stvari, ke su više pisane za nas, kmete, mislel sam: ovo je najlepše. Kad sam se stavil prebrat onuda, kade ono piše od jektiki, mislel sam: to je najlepše - i sve tako po redu: sve ěagod bim pročital, mislel bim, da j' najlepše.
Jur.: I ženam se jako dopada ona naša knjiga. Moja Luce je čera pustila, da njoj se palenta presmudi, zač ni mogla pustiti za ruki one neke lepe storičje i pišmice.
Fr.: A moja Mare je celu noć sanjala, kako je ono «Naš gospodin doħao se ljaku». A ča ti se ěini ona briħna divojka, ka se ni mogla oženit, zač ni mogla dobit hartu!
Jur.: Mane je naš don Luka povedal, da je ono nekako justo onako-bilo.
Fr.: Ma ča j' ono dakle istina?
Jur.: A smo mi kada drugo pisali, ako ne pravu i živu istinu?
Fr.: Ja ne govorim, da nismo, nego ja sam ěul povedat, da oni ljudi, ki slaħu onakove storičje, vavek neč doloeħ.
Jur.: Puli nas se niħ ne zmlajla ni ne dolaeħ.
Fr.: Pravo je, pravo... A znaš ti, da su i one pišmice lepe. Ja sam ih pročital svih do jedne. A to ěe reć puno, zač ja ěu pročital sve ča mi ki da, samo pišmice ne ěu, ako ni prava, i to baħ onakova, kako Bog zapoveda. A ona kronika z Boljuna! Boħe moj, ki bi mane bil rekal, da smo ovuda imeli ljudi, ki su još prej tristo let pisali va našem zajike!

Jur.: Da bi one briħne živinice barem videle - ma su slepe. A jist trebe. Sada reci ti malo mane, ča bi drugi storil va njihovoj koħe?
Fr.: Poginuli bi - to se razume.
Jur.: Ma oni su ostali živi, zač su se znali inženjat. Ima kadagod više pameti blago, nego ěovek.
Fr.: A da ěa! Nego ěeš ti da ti povem, s ěem se ja sada najviše glavu razbijam? Z onemi zagonekama. Ako dobijem prvu nagradu, dat te mi jednu srebrnu uru, kakove ni mi Franc Joħef imel.
Jur.: Neke ti Bog da sreću! Ma ja mislim, da i ako ne dobieš onu lepu uru, da moreš svejedno bit zadovoljan s onakovim knjigom.
Fr.: To se zna, da sam. Najzada ka knjiga ěe ti dat za tri liri onoliko lepeh stvari?
Jur.: Nijedna na svete.
Fr.: A viħ, ča mi sada pada na pamet! Mi već ovde celu uru govorimo od nekakove knjige, ka je lepa da ne more lepša bit, a još nismo ni z jednom besedom spomenuli, ka je ta knjiga. Ki ěe nas razumet?
Jur.: Svi te nas razumet, zač su ju već svi kupili. Ki ěeš da dan današnj bi bude prez koledarija «Jurina i Franina»?
Fr.: Namor je tako, pa svakako je dobro, da si ga barem jedanput po imene spomenul.

Domae novosti

Proslava pete obljetke Pohoda na Rim

Sutra, dne 28. oktobra, pada peta obljetnica historijskog Pohoda na Rim ili Marcie di Roma. Svake su se godine na taj dan po svojoj državi vršile velike nacionalne svečanosti, no pred par je dana objavljen kr. dekret po kojemu vidimo, da ěe ove godine Marcia di Roma ne ěe slaviti dne 28. oktobra, nego 2 dana kasnije i to u nedjelju 30. oktobra. Sutra dakle nije praznik nego običan radni dan.
Iz istoga dekreta vidimo, da ěe se i obljetnica Pobjede, koja pada na 4. novembra slaviti 6. novembra. To je vlada udesila za to da smanji broj praznika i da se rad, koji je tako potreban državi i gradjanima, ne prekida.

Odredbe, koje se tiču općina Jelšane i Jablanice

Štuzbeni list «Gazzetta Ufficiale» objavila je pred nekoliko dana kr. dekret, kojim se odredjuje, da se frakcije Podgraje i Zabiće odkidaju od općine Jelšane, a da se pridruħuju općini Jablanici. Potvrđene su nove medje izmedju općina Jablanice i Jelšane, kako ih je projektirao 8. marta 1927. inženir Civilnog genija na Rijeci. Riječki prefekt mora, sasluħavši miħljenje pokrajinskog upravnog vijeća, providjeti da se provede razdioba općinskih imanja, a također i pasive i aktive spomenutih frakcija, saglasno s općinskim upravama.

Skupina od ěetrdeset liječnika malarijologa u Istri

U Rimu je pred kratkim zavrħen jedan tečaj, koji je trajao 3 mjeseca i koji su pohađjali u svrhu proučavanja malarije mnogi talijanski i strani liječnici. Po zaključku tečaja liječnici su se uputili na jednu eskurziju po svoj Italiji, a posjetili su u prvom redom one krajeve, koji mnogo trpe od malarije. Tako su liječnici malarijolozi doħli i u Istru. Posjetili su istarske poznatije malarične zone, kao Rovinjštinu, Limski kanal itd. - Medju odličnim posjetiocima bila su 3 liječnika iz Argentine, 2 iz Venezuele, 2 iz Kolumbije i 3 Perzijanca.

Prvi kongres sindakata istarskih tribara

Dne 16. o. m. održan je u Rovinju prvi pokrajinski kongres ribarskog sindakata. Tom su kongresu prisustvovali zastupnici raznih istarskih sindakata, a predsjedao je cav. Petronio, pokrajinski tajnik federacije sindakata. Cav. Petronio i nekoja druga gospoda održala su više govora o sindakalizmu, te specijalno o koristi koju imaju ribari od sindakata. Iz tih se govora vidi, da je danas u Istri organizirano u sindakate preko 8000 članova. Cav. Petronio naglašuje, da ěe vlada poslije žitne bitke i valutne bitke, morati provesti i bitku za progres domaćeħ ribarstva, koje nije na onom položaju, na kojemu ěe - inženjat i su se.

bi moglo i moralo biti. U Italiju se uvaħa godišnje 600 milijuna lira ribe, a to se mora sprječiti, da se podigne domaće ribarstvo. - Iza svih govora preħlo se je na izbor pokrajinskog direktorijuma, koji je sastavljen od zastupnika ribara iz svih istarskih ribarskih mjesta, poslalo se je brzojave na ministarstvo i na konfederaciju u Rim i zaključilo se je kongres.

Aeroplan «Istria» i apel na poljodjelce

Po svoj Italiji sakupljaju se već od nekog vremena doprinosi za aeroplan, koje ěe pojedine pokrajine darovati državi, da se tako pojača talijanska zračna armada. I u Istri se s dobrim uspjehom skupljaju doprinosi za aeroplan, koji ěe naša pokrajina darovati državi i koji ěe se zvati «Istria». Pred nekoliko dana izdala je pokrajinska «Federazione sindacati fascisti agricoltori» jedan proglas, kojim se pozivlju svi istarski poljodjelci neka i oni doprinesu što obilnije za aeroplan «Istria».

Zabranjen lov mladih tuna

Kr. dekretom od 26. augusta 1927 br. 1762 zabranjeno je loviti i prodavati mlade tune, kraće od 60 centimetara. Prekršaji biti ěe strogo kažnjeni.

Fasistički znak za podesitate

Vlada je naredila zavodu «Pro Oriente», da izradi posebne znakove od zlata, na kojima ěe biti otisnuti najviħi državni simboli te natpis «Podestà» ili «Vice Podestà». Svi podesitati i vicepodesitati u državi nositi ěe od sada u zapučku takav znak. To je uređjeno zato, da svako uzgome raspoznati lice, koje u jednom mjestu vrši najviħu civilnu službu, te da mu se kao takvom iskazuje duħno poštovanje.

Za sniženje cijena živeznih namirnica

Dne 22. o. m. održana je u puljskoj prefekturi jedna sjednica, na kojoj se je raspravljalo o sniženju cijena živeznih namirnica u prodaji na malo. Opaħa se ne naime, da se u Istri cijene do sada nisu snizile onako kako to zahtjeva vlada u skladu s revalucijom lire. Trgovci u Istri još uvijek prodaju robu po dosta visokim cijenama. - Sjednici su prisustvovali zastupnici oblasti, sekretar faħja on. Mrach, te zastupnici faħist. federacije trgovaca. Iza duge i temeljite diskusije zaključeno je, da ěe faħistička federacija trgovaca što prije provesti jednu strogu kontrolu nad svim trgovinama. Svakome trgovcu biti ěe dozvoljeno, da na robu, koju prodaje ima 5 do najviše 20% koristi, a oni trgovci, koji se toga ne bi držali biti ěe kažnjeni, a moħe im se uzeti i licenca. Općine moraju izdati nove, predrađene cijenike s najnižim mogućim cijenama za glavne živezne namirnice. - Puljska općina je već izdala odnosni cijenik, iz kojega je razvidno, da su se cijene kruhu, mlijeku, mesu, braħnu, masti i ulju za nekoliko centezima snizile.

Škratlina u Puli

U Puli je u zadnje dane konstatirano oko tridesetak slučajeva škratlina. Općinska zdravstvena oblast poduzela je sve korake, da se ova zarazna bolest ne bi i dalje širila, pa je u tu svrhu dizinficirala sve škole i stanove gdje se je bolest pojavila.

Sekcija Lega Nazionale u Premanturu

Dne 16. o. m. doħli su u Premanturu cav. Petronio predsjednik puljske «Lega Nazionale», cav. Rizzo i g. Ettore Petronio. Svrha njihovog dolaska bila je: osnivanje sekcije Lega u Premanturu. Na trgu su održali 2 govora, a zatim su izabrali odbor za premantursku Legu. U odbor je uħao kao predsjednik Ivan Rakić (o.legat) Giovanni Polito (segretar faħja), kao segretar i Felice Paulotta, kao blagajnik.

Cijene u Puli

Puljska općina je izradila jedan novi cijenik za živezne namirnice iz kojega vidimo, da je kruħ u Puli po lira 1.80, finija vrsta po lira 2.80 kg; braħno po lira 1.90 kg; žuto braħno po lira 1.20 kg; meso goveje straħnji dijelovi po lira 7.40 kg, prednji po 6.40; bez kosti po 9.20; svinjsko meso po lira 8.- prednji dijelovi, a straħnji po lira 9.- kg.

Paħa bez jaja. - Već nekoliko sedmica puljski je trg bez jaja. Općina je naime odredila, da se snizi cijena jajima, a prodavačicama se po tim novim cijenama ne isplaću jaja u Pulu nositi, pa tako gradjanstvo mora bez jaja da živi.

Mudra izreka.

Koledar se kupuje, a ne posudjuje! ROKAC.

legat ěovjek. Ovo bi jedanput za uvijek morale da upamte i one neke belvederske kmete i bankirice. Neke one radije nabave svaku po jednu «kapuneru», pa neka lijebo goje pilice i drugo letueħ, od toga ěe moći da izbiju koju krajaru, a i kakvu dobru peħenku, koja ěe im kudikamo bolje ići u slast negoli onaj pusti jeħmik i ěaħol, što se ga kojekakvi špekulanti prije ili kasnije moraju po tammicama da jedu.
One tri:
Ovo se dogodilo negdje u Njemačkoj. U željezničkom vagonu sjedela ěetiri putnika. Stupi unutra konduktier i zatraħi od jednoga od njih, da mu pokaħe kartu.
- Ja sam zastupnik naroda! - odgovori putnik i ne pogleda ga.
Konduktier pozdravi na vojnički u upita drugoga ono isto, ali i taj odgovori ko i onaj prvi: - Ja sam zastupnik naroda!
Konduktier pozdravi i okrene se k trećemu, ali i taj odgovori dosta osorno:
- Ja sam zastupnik naroda!
Konduktier pozdravi i okrene se k ěetvrtomu i upita pokrovno:
- A vi, gospodine?
- Ja sam izbornik - odgovori još pokornije taj ěetvrti, segne rukom u ěep i pokaħa svoju kupljenu kartu.
Druga: ěube su iz neke gostionice staroga grada izlazila tri momka. Cim se našloše na ulici, jedan se od njih nasmiħja i reħe:
- Alaj je glup onaj konobar! Zaboravio je računati nam onu treću litru.
Naħao se jedan pošteniji pa ěe:
- E, kad je tako, a mi ajde da se vratimo pa da platimo, što smo duħni.
- Ne budi lud, umijeħa se treći. Njegov bi gazda odmah pogodio o ěemu se radi, pa bi ga izgradio po svih sedam zakona. Zato ěe biti najbolje, da idemo svojim putem i da ne platimo ništa.
Ona posljednja: Jedan Poljak i jedan Nijemac:
- Svi su ovi Poljaci najveći barbari i bezobraznici.
Nako ěe Poljak: - Svi su ovi Nijemci najfiniji ljudi na svijetu, ali ima i iznimaka... ROKAC.

IZ RAČICA.

Naħe prilika.

Jesen nam je doħla s kiħom, no ta kiħa nije dugo potrajala. Opet nam je zemlja suħna. Ono zelenilo, što se je bilo iz kiħe ko u rano proljeće pojavilo, uvenulo je.
Kao i ostali istarski poljodjelci sirpljivo ěekamo, da se i pod nas započne kakva javna radnja, kako je vlada obeaħla, da nam se olakħajete od sude. Bilo bi narodiħto dobro, da bi se kod nas poħelo s pošumljivanjem. Tu bismo našli zarade, a moħemo reći, da bi našem golum kraju bilo doista potrebno malo šume. Ima kod nas dovoljno zemlje, koja neobrađivana leħi. Kako bi lijepo bilo da se je već prije poħumio naš kraj, kao što su se na primjer na Buzetini prije rata posadile borove šume, koje su sada u vrlo uzornom razvitku, da se gotovo i ne raspoznaje onaj negda goli kraj. Drħimo da se niko kod nas ne bi protivio pošumljenju, koje je tako korisno i vaħno.

Na poljima sijemo žito, reħemo, gnojimo i okopavamo lozu i gnojimo voćke.
Sada su u našim krajevima sajmovi na dnevnom red. Razumije se, da naša mladeħ na tim sajmovima zaboravljaju prošlu suħu u ludom troħenju na vino i drugo. Iza kakve «fanjske fraje» našli se mladići hvale jedan pred drugim o popijenim ličrama i dvoħtrama, da se time pokaħu junaci. A korisna knjiga deveta im brigunaca. Ne znaju oni, da je trijezan i umjeren život jedini pravi put.

Raħlaħan!

„Edinost“ o našem koledaru

„Edinost“ je u svom broju od 20. o. m. donijela opħivan prikaz našeg koledara «Franine i Jurine» za god. 1928. Izmedju ostaloga kaħe «Edinost»:
«Novi koledar za Istru prijatno ěe iznenaditi svakoga, koji ga primi u ruke, jer ěe se uvjeriti, da, usporedivši ga s lanjskim koledarom znači velik korak napred. Radi skrbno izabranog gradiva, koji mu tvori sadržinu, radi opsega (192 stranica), radi zanimivosti te poćnosti ělanaka, pripovjesti i pjesama, radi vrijednosti slika, moħemo putem pravom reći, da je ovogodišnji koledar najbolji medju svima dosad objavljenim koledarima «Franina i Jurina». Poljak i inteligenat rado ěe sagneti za koledarom, jer ěe u njemu naći mnogo zanimivog gradiva iz najraznijiħ granica...»

Mi nadodajemo: Pročitate għlas na ěetvrtoj strani našeg lista i naučite što prije koledar «Franina i Jurina» za 1928. god.

Širite „Istarsku Riječ“

Pred Dušni dan
BRZE IMPRESIJE S GROBOVA.

Riječ «grob».

Svaka riječ ima, uz svoj smisao, i svoju boju svoj miris i muziku. Nije li riječ «proljeće» svijetlošarena i ne miriše li na ljubice? «Proljeće» ima i svoju muziku, koja nije na partituru napisana, ali osjećamo da je tako mnogo slična muzici svježih proljetnih pjesme ptica u mladim produbjenim krošnjama.

I riječ «grob» ima svoju, ali sasama svoju boju, svoj miris i svoju muziku. Boju groba, miris groba i muziku groba. Pogrebna muzika fantare, (koja će drugi dan iza pogreba svirati i kakav ples), ili mrtvo udaranje u crno zaviti bubanj, ali grobovi su u tom pogledu tako grozno veličanstveni.

Grobovi su veliki zakon.

Ništa tako jasno i strogo ne govori ljudima, kao Njihova Veličanstva Grobovi. Ni vjere, ni zakoni, ni ljudi. Grobovi su glasnjini i stroži od vjere, od zakona i od ljudi.

Jedino pred njima stvarno staje naš mozak i zamire naše srce. I Boga je čovjek raspeo i na religiju je ustao, ali grobovi su u tom pogledu tako grozno veličanstveni.

O, da ne bi bilo grobova mi bismo bili mnogo gorji, nego što jesmo. Grobovi stoje pred nama, kao veliko i vječno najsvjetije pismo, vise nad nama, ko nebo i govore oko nas za sadašnjost, za prošlost i za budućnost. Grobovi su naši glasni i veliki zakoni.

Pad k grobovima.

Ne osjećate li kako smo čvrsto vezani za grobove?!

Onoga momenta, kada je prerezana arterija, kojom smo kroz pupak bili vezani za život naše majke, vezali smo se za grob jednom jakom i neizbježivom vezom, koja je nevidljiva, ali stalna i grozno osjećana.

Kao što kamen, bačen iz visine, po zakonu o sili teži pada prema središtu zemlje, tako smo i mi bačeni rođenjem stalno prema grobovima.

Grobovi, jesen i Dušni Dan.

S proljetnim mjesecom majem tako je u stilu intimna ženska pobožnost pred oltarima bijele i nježne Majke Božje, koja biva sva utopljena u cvijeće. Uskrs je jedna spontana radosna proljetna pjesma veličanstvenoj prirodi, probuđenju i uskrsu svega. Hladan zimski decembar donosa Božić i onu stalnu toplu potrebu klanjanja pred malim novorođenim Bogom.

Kad se bliža sivi i mrtvi mjesec novembar mi osjećamo, kako nam duša instinktivno pali svijeću pred jednim mračnim i velikim oltarom i kako nam se koljena lome pred grobovima.

Dušni dan pada u jesen, a to je tako dobro i savršeno u redu.

Tužna scena grobova i ne može da bude u skladu sa scenierijom sunca niti s bučnom muzikom života. Veličanstvo grobova izbija i dolazi od izražaja samo ako je praćeno mrtvim kulisama novembra i jeseni, uz pjesmu niskih bonih oblaka, koji se ko neke mračne ptice spuštaju na križeve i bacaju svoja vjela po grobnim humcima.

Sija li sunce — Dušni Dan nije pogodan.

Kiši li — onda je Dušni Dan savršen. Počast grobovima biva dublja. Na jesenjem cvijeću, na staklenim biserima vijenaca i na križevima cvratu onda kaplje kiša. Kao suze.

Sretanje.

Dušni Dan zovu mnogi i Mrtvi Dan. No pravi je naziv Dušni Dan. Taj je dan stvarno dan duša. I živih i mrtvih, a ne samo mrtvih.

To je najduševniji i najčudesniji dan u godini. To ga dana mi na grobljima stvarno na pol umiremo. To ga dana naše duše na pol puta za ovaj svijet.

To ga dana mrtvi na pol k nama vraćaju. Na pol oživljavaju. Na pol puta između ovoga i onoga svijeta mi se dakle sretamo s našim mrtvima.

Svjetsno se s njima pozdravljamo i ljubimo, a kada se vraćamo s grobova kući nosimo dugo s mirisom ispaljenih voštanica i pobožni utisak o onome što je Tamo.

Križevi.

Zašto su na grobovima baš križevi? Svako nosi kroz život svoj križ. Po smrti nam nose križeve s pogrebom i usadjaju nam ih površ glave, za spomen našem junaštvu; znali smo hrabro pronijeti kroz život svoj križ. Križ na grobu, to je neka vrsta našeg poematnog odlikovanja. (Zato se i zakapaju nejunakši samoubojice bez križa. Bez medalje.)

Tako nastaju one guste niske i čudne šume na svim grobljima svijeta. Da je ujediniti sve te šume u jednu? Avaj! faticari bi kušali preletjeti ju, kao što sada lete preko mora. To bi bio rekord, preletiti sve grobove svijeta. No, teško bi to čumunus iko preletio. Koliko bi ih slavno palo — među križeve...

Do sada nije nikome uspelo preletjeti ni samo svoj grob.

Grobovi i djeca.

Na majčinom ili očetovom grobu mala sirota djeca pale prvi put u tankim biljedim ručicama tanku sirotinjsku voštanicu.

Imaju široke začudjene oči i neznađu ništa. Gledaju, kako se rastopjeni vosak cijedi. Nesvjesno stoje, no isto tako nesvjesno zamire u njima smijeh, kojim su se još jučer smijali, ko neki cvijet, kojemu je zabranjeno cvasti. Sa groba je nešto proturujilo u njih.

Sa groba odnose djeca široke ozbiljne oči za ovaj život. I poslije kada ostarje imaju smijeh u sebi neku težinu (smijeh, koji je ravnj zamor i jednu oporu liniju na licu više nego oni ljudi, koji nisu bili sirote. Svaki pogreb, koji poslije sretaju mirišnjem teško na prvu voštanicu, koju su u tankim ručicama palili na grobu oca ili majke.

Cvijeće s groba.

Cvijeće se s groba ne smije brati, da se nosi kući. U selu kažu, da u noći na cvijeće s groba dolazi duša pokojnika.

Jedna sirota djevojčica, kad je to čula, pobrala je sve cvijeće s majčinog groba i cijelu je noć čekala kod cvijeća majku... Ko zna, možda joj je i došla.

Grobovi i seljak.

Kada seljak umire, to umire jedan dragi zemljini brat i sin. Kada seljak leži mrtav na svom logu brazde na njegovoj nprvi imaju neku tužnu boju, krošnje njegovih stabala čute.

Nose ga ravno u zemlju drugovi iz borbe na ramenima, koja su izlomljena nad plugom i motikom. I srede time, kada snijeg škripi pod tužnom stopom žene iz lijesa, zemlja sprema bratu seljaku topao grob u svojim grudima.

Grob za seljaka kopa se istom motikom, kojom je on kopao svoju njivu. Glas motike kod zakapanja pjeva seljaku zadnju pjesmu po istoj melodiji, po kojoj mu je pjevao i prvu, kad je ko dijete kopao prvu lijebu.

Zemlja čvrsto grli mrtvo tijelo seljaka. Visoki svježi humak groba biva svakim danom niži. To se zemlja u zagrljaju pripila na tijelo seljakovo. Kad humka nestane, onda su oni jedno.

Samo djeca plaču uvijek naravno i iskreno. I žene seljaka na grobovima. Plaču jedan glasan plač od kojeg se kidaju džigerice i od kojega se može umrijeti. Samo, ako se znade to, može se razumjeti zašto je na primjer neka žena umrla «ni mjesec dana iza muža».

Gradska groblja na Dušni Dan.

Čudna su gradska groblja. Tako mnogo naliče na teatar. Ne daju pobožnog utiska, nego možda samo onda, kada je taj utisak umjetno priredjen. Na Dušni dan, na primjer. Isto tako i teatar daje ljepotu samo dok scena traje. Dušni Dan je na gradskom groblju scena, koja se svake godine opetuje.

Na seoskom groblju nisam nikada upoznao glasno govoriti i sa strahom sam prelazio preko humaka. Cinilo mi se je da bih, kad stanem nogom na grob, stao na dušu pokojnika. Tako su na seoskom groblju pokojnici blizu.

Gradski grobovi s onim svojim građevinama i kamenim spomenicima daju hladan utisak. Selamo, ko po parku, i divimo se arhitekturi grobnica i umjetničkim kipovima ili s ravnoćušnu gledamo lijepe udovice u crnini. Što nosi nakarminisane usne i bijele krizanteme na grob muža.

Na Dušni Dan pred grobljem bučno zvone tramvaji. Što prenatrpani voze posjetioce na groblje. Kočičari su vedriji i od vina rumeniji nego obično. dobro im idu noslovi. Soferi voze na groblje ravnodušno, kao da bi vozili na kakvu utakmicu. U noći grobari kradu ulje iz zapaljenih «luminati» i broje bakšiš. — U nebu se gradske duše tuže seljčkim.

Čempres.

Čempres i viračari i mračni gardisti, što strže vjerno nad grobovima. Veoma su bijedna groblja bez čempresa. A niti se čempres može zamisliti van groblja. U tom slučaju, i ako je groblje sto kilometara daleko, daje čempres utisak groblja.

Čempres i stabla tuže i tišine. U njima ptice ne pjevaju, a niti svijaju gnjezd. Kad vjetar vije, erane čempresa ne šume, nego se sva krošnja čempresa niže na vjetru ko neka tužna tamna zastava. Radl tišine. (Grobovi zahtijevaju tišinu. Nema veće uvriete za probove negoli je muzika ludih limenih instrumenata.)

Jedna veoma tužna slika: Seosko groblje. Nakiřivljeni križevi. Subi vijenci. Iznad svega čempres slomljen na 'po visine.

Trst, 27. oktobra 1927.

Ivo Mihovlić.

Književnost

«Veza» za oktobar.

Pred par dana izišao je iz tiska 10. broj «Veza». Taj vrlo korisni i lijepo uređivani list napreduje svakim brojem u svakom pogledu. Po zacrtanom pravcu vrlo uspješno nastoji i radi oko prosvjete naše istranke, koja danas uvidja, da je jedino put prosvjete i naučizacije pravi put, kojim mora današnja žena poći, želi li biti postojana. Želi li se općenitiji i želi li biti na korist sebi i svojoj okolini. — «Svaka naša žena mora» li se preplutati na «Veza». Naručuje se na adresu: «Veza» - Via S. Francesco d'Assisi 20, Trieste, a stoji samo 8 lira godišnje. Ko se preplati sada na «Veza» može dobiti i sve zaostale brojeve.

«Naš Glas» za oktobar.

Pred nekoliko dana izišao je deseti, oktobarski broj poznatog i lijepo uređenog lista «Naš Glas». Između obilnog i dobitnog brog sadržaja naročito se ističe privlačni članak Ante Iveše u kojem je prikazani odlični bugarski slikar Boris Georgiev. Članak je popraćen izvanrednim slikama, koje svjedoče veliku umjetničku sposobnost Georgijeve. Osim toga donosi «Naš Glas» nastavak Beškove pripovjesti o grofu ki su ga ušli snedle» Rehavore pripovjesti i «Petar Petrić», pjesme Branka Petrovića, Rehara itd. Obilna je i lijepo uređena, znanstvena i poučna strana lista, i kućić za djecu, kao i listak. List se naručuje na adresu: «Naš Glas» - Trieste Casella postale 348. Stoji 16 lira godišnje.

RED UKRCAVANJA KOD RAZNIH TRČANSKIH PAROBRDARSKIH DRUSTAVA.

Dne 26. oktobra.

Opći red (Turno generale): Mornari 292; mladići palube I. 28; mladići palube II. (1) 29; mali palube (1) 21; fogisti 256; ugljenari 96; mladići sobari 3; mladići kuhinje 18; mali kuhinje (3) 29.

Loyd Triesteino: Mornari (2) 155; mladići palube I. 63; mladići palube II. 66; mali palube (7) 34; fogisti (2) 281; ugljenari 138; mali stroja 185.

Cosulich Nord: Mornari (2) 70; mladići palube (3) 74; mali palube (7) 42; ingressatori 19; fogisti 28; fogisti nafte (2) 30; ugljenari (1) 16; mladići stroja (2) 24; mladići sobari (10) 101; mali sobari (6) 46; mladići kuhinje (2) 40; naučnici kuhari (3) 11; mali kuhinje (7) 16.

Cosulich Sud: Mornari (19) 88; mladići palube (5) 30; mali palube (7) 44; ingressatori (5) 24; fogisti (1) 23; fogisti nafte (8) 33; ugljenari (3) 33; mladići stroja (4) 22.

Libera Triesteina: Mornari 17; mladići palube I. 1; mali palube (10) 1; ingressatori 10; fogisti (1) 33; ugljenari (2) 13; naučnici I. 5; naučnici II. 10; mali sobari (8) 1; mali kuhinje (3) 6.

Tripovich: Mornari 21; mladići palube 15; mali palube 9; fogisti 52; ugljenari 35; mali stroja 1.

Gerolinica: Mornari (2) 35; mladići palube (1) 17; mali palube 9; fogisti (1) 57; ugljenari (6) 32.

Martinolice: Mornari 6; mladići palube 2; mali palube 1; fogisti 1; ugljenari 1.

Opaska: — Brojevi u zagradama označuju koliko osoba od svakog zanimanja društvo treba. Broj izvan zagrada označuje red ukrcajanja predbilježbenih pomoraca, koji imaju svaki svoj broj; — Mornar = marinaro; mladići palube = giovane di coperta; mali palube = mozzo di coperta; mladići kuhinje = giovane cucina; mali kuhinje = mozzo cucina; sobar (konobar) = cameriere; ugljenar = carbonaro; naučnik = allievo; mladići stroja = giovane machina.

BURZA.

Dne 25. oktobra moglo se je na trčanskoj burzi dobiti za: 100 francuskih franaka lira 71.80; 100 švicarskih franaka lira 352; 1 lira šterlina lira 82.10; 100 belgijskih franaka lira 255; 100 českih kruna lira 54.30; 1 dolar lira 18.30; 100 njemačkih maraka lira 437; 100 jug. dinara lira 32.30.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI.

Tisk: TISKARA «EDINOST» U TRSTU.

Svi koji kane putovati u Ameriku i Australiju, neka se obrate na ovlaštenog zastupnika za izseljenje za košar Volosko-Opatiju: CHITTER MARIO, MATULJE (kod kolodvora).

GLYKOL

Samo pomoću energičnog liječenja s Glykolom liječi se glavobolja, slabokrvnost, kostobolja i slabočca. Specijalitet ljekarne Castellonovich, Trst, Via dei Giuliani 42.

Cijena jedne boce L 7-50. Za cijelu kuru treba 6 boca.

E. PECENCO, TRST - VIA MUJA VECCHIA 3 (iza magistrata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje

Adler - Neumann - Junker & Ruh

najbolji za obitelj i obrt.

Bezplatno podučavanje za vezenje. Potrebne su za stroj. Popravci. Upostava motornog pogona.

Stara trčanska tvrdka, ustanovljena 1889.

Narodni koledar „FRANINA i JURINA“ za Istru za god. 1928.

izišao je iz tiska, te se je već počeo širiti po svim našim istarskim selima. Ovaj naš doista ljepi koledar poznat je i obiljubljen u svim istarskim domovima. Ove je godine koledar još ljepši nego lanjski. Ima u njemu svega: zanimivog, zabavnog, poučnog i gospodarskog štiva, pjesama, slika itd.

Kupujte ga! Širite ga! Naručujte ga! Preporučujte ga svojim prijateljima!

Naručbe pisma „Tiskara Edinost“ i Uprava „Istarske Riječi“, Via S. Francesco 20, Trste. Može se dobiti i lion knjižara: Stoka, Trst (Via Milano); Tomašić, Opatijski 1 Trbojević, Rijeka.

Dobra je knjiga naš najbolji prijatelj! Ovaj je koledar istinski naš dobar prijatelj! Stoji samo 3 lire!! Sa poštarinom lire 3-50

Ortopedijski Institut A. ZECCHI

Via Roma 31 - TORINO - Primo piano

Aparat Zecchi ozdravljuje

ERNIJU (KILU)

Pouzdanu potvrđivanje jedne ugledne gospođe

«Za javnu istinu, gospo. Zecchi, potvrditi je aparat koji ste mi poslao, bio draga utjeha mi je ozdravio erniju na drugu sredstva bita pogorsala.

Ovlašćujem Vas, gospo. Zecchi, da u svojim pismoin i slikom, koju Vam sam, ono što Vi želite.

D'ALPAOS SALUTE Garna D'Alpago (prov. Bell.)

Javljamo, da će ovaj koristan aparat biti pred ortopedika A. ZECCHI i njegovim vještima, magaća u slijedećim mjestima i svratištima:

Trst: četvrtak 3. i petak 4. novembra «Hotel Moncenisio».

Rijeka: subota 5. i nedjelja 6. novembra «Hotel Riviera».

Postojana: ponedjeljak 7. novembra «Hotel Paternost».

Gorica: utorak 8. novembra «Hotel Angelo d'Oro».

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Bačić - Kršanci p. Žminj (Gimino), Istra.

KURJE OČ (kale)

liječi brzo i uspješno mast

Farmacia Sponza

TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST

Čuvajte se patvorina!

Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama uz sniženu cijenu od 3 lire.

NAJBOLJE VRELO

Kod nakupa ljetne i zimске robe (odjela svih vrsta cipela, klobuka, kapa, košulja, košuljara, kreveta, linog štapa, svih vrsta platna za košulje i odjela, te pokusstva svih vrsti i cijena, obratite se na jedino domaće i najcjenije vrelo

M. KOREN & Co. - PAZIN

(Corso pred proštijom)